

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Raciborzu

KARTA PRZEDMIOTU

1. Nazwa przedmiotu:	Podstawy komunikacji interpersonalnej z dzieckiem / uczniem i dorosłym				
2. Kod przedmiotu:	M6-1				
3. Okres ważności karty:	od roku akademickiego 2019/2020				
4. Forma kształcenia:	jednolite studia magisterskie				
5. Forma studiów:	studia stacjonarne				
6. Kierunek studiów:	Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna				
7. Profil studiów:	praktyczny				
8. Specjalność:	-----				
9. Semestr:	I				
10. Jedn. prowadz. przedmiot:	Instytut Studiów Edukacyjnych				
11. Prowadzący przedmiot:	Dr Jolanta Gabzdyl				
12. Grupa przedmiotów:	kultura języka				
13. Status przedmiotu:	obowiązkowy				
14. Język prowadzenia zajęć:	polski				
15. Przedmioty wprowadzające oraz wymagania wstępne:					
16. Cel przedmiotu:					
Celem głównym przedmiotu jest zaznajomienie studentów z podstawowym procesem społecznym – komunikowaniem się: jego istotą, strukturą, właściwościami, rodzajami, barierami. Wprowadzenie studentów w problematykę komunikacji międzyludzkiej zwłaszcza w zakresie skutecznego porozumiewania się z dziećmi w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym oraz ich rodzicami; świadomego kreowania sytuacji edukacyjnych za pomocą języka werbalnego i niewerbalnego, zgodnie z pożądanymi zasadami i wzorcami komunikacji pedagogicznej przedszkolnej i wczesnoszkolnej. Zajęcia mają także na celu kształtowanie przydatnych w pracy zawodowej nauczyciela kompetencji komunikacyjnych studentów poprzez ćwiczenia aktywnego słuchania, udzielania informacji zwrotnych, autoprezentacji itp. Wdrażanie studentów do samokształcenia, do doskonalenia umiejętności skutecznego porozumiewania się, w tym dokonywania świadomych percepcji komunikacyjnych zdarzeń edukacyjnych i ich trafnych interpretacji.					
17. Efekty kształcenia:					
Ozn.	Opis efektu kształcenia	Metoda realizacji efektu kształcenia	Metoda sprawdzenia efektu kształcenia	Forma prowadzenia zajęć	Odniesienie do efektów dla specjalności/ kierunku studiów
W	Student posiada wiedzę o komunikacji interpersonalnej oraz rozumie istotę, złożoność prawidłowości i znaczenie procesów porozumiewania się sprzyjających kształtowaniu relacji społecznych, edukacyjnych, w tym przedszkolnych i wczesnoszkolnych.	wykład (konwencjonalny konwersatoryjny problemowy); prace z podanymi tekstami, pogadanki, dyskusje, elementy mikronauczania, metody przypadków.	aktywne uczestnictwo w zajęciach oraz pozytywna ocena z realizacji zadań wytwórczych, kolokwium	wykład warsztaty	K_W01 K_W02 K_W19 K_W20

		zadań wytwórczych			
U	Student potrafi dokonywać refleksyjnej analizy i interpretacji zachowań komunikacyjnych zarówno własnych jak i innych, a przez to skuteczniej porozumiewać się w relacjach interpersonalnych. Student potrafi wpływać na relacje interpersonalne i świadomie je kształtować, umiejętnie wypowiadać się na temat jakości komunikacji interpersonalnej.	wykład (konwencjonalny konwersatoryjny problemowy); prace z podanymi tekstami, pogadanki, dyskusje, elementy mikronauczania, metody przypadków, zadań wytwórczych	aktywne uczestnictwo w zajęciach oraz pozytywna ocena z realizacji zadań wytwórczych, kolokwium	wykład warsztaty	K_U01 K_U05
K	Student rozwija umiejętności pracy zorientowanej na realizację celów związanych z praktycznym stosowaniem wiedzy o prawidłowościach komunikacyjnych niezbędnych w pracy pedagoga – nauczyciela dzieci / uczniów klas początkowych. Student ma świadomość poziomu swojej wiedzy z zakresu umiejętności komunikacyjnych i związku jakości komunikacji z jakością życia; dąży do osiągania lepszej jakości życia na drodze rozwoju indywidualnych możliwości oraz ulepszaniu kontaktów międzyludzkich.	prace z podanymi tekstami, pogadanki, dyskusje, elementy mikronauczania, metody przypadków, zadań wytwórczych	samo/ocena poziomu przygotowywania się do zajęć i uczestniczenia w nich; samo/ocena jakości zrealizowanych zadań wytwórczych, uzyskanego wyniku z kolokwium	wykład warsztaty	K_K08 K_K10

18. Formy i wymiar zajęć: w, ćw., war., pz, s

W 15, War 15

19. Treści kształcenia:

Wykłady:

- Komunikacja społeczna i pedagogiczna – sposoby definiowania. Człowiek jako istota społeczna i komunikacyjna. Komunikowanie się elementem interakcji społecznych oraz podstawową umiejętnością interpersonalną.
- Systemy komunikacji. Istota i struktura procesu komunikowania się: nadawca – sygnał – odbiorca; szумы komunikacyjne. Kodowanie i dekodowanie informacji. Werbalne środki porozumiewania się, ich funkcje. Style komunikowania. Aktywne słuchanie i przekazywanie informacji zwrotnej. Bariery komunikacyjne w rozmowie. Komunikacja niewerbalna. Rodzaje i funkcje komunikatów niewerbalnych. Elementy komunikacji niewerbalnej – charakterystyka. Wpływ komunikacji niewerbalnej na spostrzeganie osoby. Związek z komunikacją werbalną. Spójność komunikatów.
- Aspekty osobowościowe a komunikacja. Osobowość a nadawanie i odbieranie wiadomości.
- Komunikacja pedagogiczna. Współpraca i dialog – istotą oraz podstawą tej komunikacji. Wzorce przedszkolnej i wczesnoszkolnej komunikacji pedagogicznej: autorytarny i współpracujący. Konsekwencje ich stosowania w odniesieniu do efektywności grupy oraz klimatu emocjonalnego w niej panującego. Pożądane i negatywne zachowania werbalne i niewerbalne nauczyciela / rodzica wobec dzieci / uczniów klas młodszych w różnych sytuacjach edukacyjnych. Zakłócenia komunikacji pedagogicznej, przyczyny, przezwyciężenia.

Warsztaty:

- Etapy procesu komunikacji, wybrane koncepcje procesu komunikacji. Modele procesu komunikowania się, podstawowe zasady i funkcje komunikowania interpersonalnego. Różne środki komunikacji oraz kody komunikowania się, szумы komunikacyjne. Zaprezentowanie różnych aspektów komunikatu.
- Kompetencje komunikacyjne. Pojęcie kompetencji, ich uwarunkowania i rodzaje. Praktyczne zajęcia grupowe służące rozwojowi umiejętności interpersonalnych studentów: komunikacja werbalna i niewerbalna. Pomiar

umiejętności interpersonalnych. Metody i techniki pomiaru. Test na komunikację. • Konflikty interpersonalne, nieśmiałość w procesie komunikacji interpersonalnej, asertywność, władza w kontaktach interpersonalnych. Konstrukttywne rozwiązywanie konfliktów. Negocjacje. • Język, komunikacja – szczególne uwarunkowanie edukacyjnej pracy nauczyciela z dziećmi w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym. Komunikacja w grupie dzieci / uczniów klas początkowych. Struktura grupy przedszkolnej / uczniów klas początkowych – jako małej grupy społecznej. Przepływ informacji. Interakcje w grupie. Konflikty i współpraca. • Wybrane zagadnienia komunikacji pedagogicznej w rodzinie. Zaburzenia w komunikacji rodzinnej. Dziecko w rodzinie. Sztuka komunikowania się z dziećmi i ich rodzicami.	
20. Egzamin:	tak, nie
21. Literatura podstawowa:	
– Argyle A., Psychologia stosunków międzyludzkich. Warszawa 1991 – BOBRYK, J. 1995. Jak tworzyć rozmawiając. Skuteczność rozmowy. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN. – DOBEK-OSTROWSKA, B. 1999. Podstawy komunikowania społecznego. Wrocław: Wydawnictwo „Astrum”. – Faber A., Mazlish E., Jak mówić, żeby dzieci nas słuchały, jak słuchać, żeby dzieci do nas mówiły. Wydawnictwo „Media Rodzina”, 2013. – FISKE, J. 1999. Wprowadzenie do badań nad komunikowaniem. Tłum. A. Gierczak. Wrocław: „Astrum”. – Socjalizacja dzieci w komunikacji dydaktycznej / Jolanta Gabzdyl. In Studia psychologiczno-pedagogiczne / ed. Yuri Karandashev, Tatiana Senko ; rec. Czesław Walesa. Tom 1. - Bielsko-Biała : Wyższa Szkoła Administracji, 2007. – Gordon T. Wychowanie bez porażek. Instytut Wydawniczy „Pax”, 2007. – Gordon T. Wychowanie bez porażek w praktyce. Instytut Wydawniczy „Pax”, 2016. – GRIFFIN, E. 2004. Podstawy komunikacji społecznej. Tłum. O. Kubińska, W. Kubiński, M. Kacmajor. Gdańsk: GWP. – Hamlin S., Jak mówić żeby nas słuchali. Warszawa 2005 – Jagieła J., Komunikacja w szkole: krótki poradnik psychologiczny. Kraków 2004 – Gabzdyl J. (red.), Komunikacja w edukacji: uwarunkowania i właściwości. Wydawnictwo Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej, Racibórz 2009. – Majka-Rostek D., Komunikacja społeczna a wyzwania współczesności. Warszawa 2010 – Nęcki Z.: Komunikacja międzyludzka. Kraków 2000 – Pisarek W. (2008) Wstęp do nauki o komunikowaniu. Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne. Warszawa. – Parafiniuk-Soińska J., O międzyludzkiej komunikacji. Szczecin 2003 – Podgórecki J., Komunikacja społeczna. Opole 2000 – Retter H., Komunikacja codzienna w pedagogice. Gdańsk 2005 – Stewart J. R. Red.: Mosty zamiast murów. Podręcznik komunikacji interpersonalnej. Warszawa 2007 – Szejnberg A., Podstawy komunikacji społecznej w edukacji. Wrocław 2002	
22. Literatura uzupełniająca:	
– Alberti R., Emmons M.: Asertywność: sięgaj po to, czego chcesz, nie raniąc innych. Gdańsk 2010 – Benedikt A., Mowa ciała. Wrocław 2002 – Berckhan. B: Inteligentny sposób radzenia sobie z głupimi uwagami. Kielce 2003 – Габздыль Й (Gabzdyl J.) Коммуникативная и педагогическая культура в структуре педагогической подготовки. [w:] Синтез теории и практики как приоритет современного практико-ориентированного образования: материалы Республиканской научно-практической конференции, Гомель, 24 мая 2011 г. в 3 ч. ч. 1. Ред. кол.: А.В. Портнова-Шахновская (отв. ред.) [и др.]. государственное учреждение образования «Гомельский областной институт развития образования», Гомель 2011. – Габздыль Й (Gabzdyl J.) Коммуникативная культура младших школьников. [w:] Материалы XIV. Научной сессии преподавателей и студентов, Витебск, 22. апреля 2011 года. Ред. В. А. Космач, С. С. Костырева ... [et al.]. Витебский филиал учреждения образования Федерации профсоюзов Беларуси, Международный институт трудовых и социальных отношений, Витебск 2011. – GROCHOWALSKA, M. 2003. Komunikowanie się w procesie zintegrowanej edukacji. In O komunikowaniu się w przedszkolu i nauczaniu zintegrowanym. Red. K. Gąsiorek, M. Grochowalska. Kraków: Wyd. Naukowe Akademii Pedagogicznej w Krakowie, 2003. – Kowalska G., Kompetencje nauczyciela warunkujące efektywną komunikację interpersonalną. W: Edukacja. 2000, nr 3	

- Kozłowski W., O skutecznym porozumiewaniu się. W: Problemy Opiekuńczo – Wychowawcze. 1993, nr 4
- Mieszalski S. (1990) Interakcje w klasie szkolnej. O społecznym funkcjonowaniu nauczyciela i uczniów. Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, seria: Rozprawy Uniwersytetu Warszawskiego (nr 360), Warszawa.
- RUTKOWIAK, J. 1992. O dialogu edukacyjnym. Rusztowanie kategoryjne. In Pytanie – Dialog – Wychowanie. Red. J. Rutkowiak. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 1992.
- Sikorski W., Niewerbalna komunikacja interpersonalna: doskonalenie przez trening. Warszawa 2011
- SZTEJNBERG, A. 2002. Podstawy komunikacji społecznej w edukacji. Wrocław: Wydawnictwo „Astrum”.
- Wawrzak-Chodaczek M. Red.: Wartości w komunikowaniu. Toruń 2009

23. Nakład pracy studenta potrzebny do osiągnięcia efektów kształcenia:

Lp.	Forma zajęć	Liczba godzin kontaktowych / pracy studenta	
1	Wykład	15 / 0	
2	Ćwiczenia		
3	Warsztaty	15 / 10 (studium literatury przedmiotu), 10 (realizacja zadań wytwórczych), 5 (przygotowanie do kolokwium)	
4	Praktyka zawodowa		
5	Seminarium		
6	Inne:		
	Suma godzin	30/25	
24. Suma wszystkich godzin:		55	25. Liczba punktów ECTS: 2
26. Liczba punktów ECTS uzyskanych na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego:		1,1	27. Liczba punktów ECTS uzyskanych w wyniku samodzielnej pracy studenta: 0,9

Efekt kształcenia	Ocena	Opis wymagań
W	bdb	Student posiada uporządkowaną i pogłębioną wiedzę o komunikacji interpersonalnej oraz rozumie istotę, złożoność prawidłowości i znaczenie procesów porozumiewania się sprzyjających kształtowaniu relacji społecznych, edukacyjnych, w tym przedszkolnych i wczesnoszkolnych. Otrzymał ocenę co najmniej dobry plus z zadań wytwórczych.
	db+	Student posiada uporządkowaną i pogłębioną wiedzę o komunikacji interpersonalnej oraz rozumie istotę, złożoność prawidłowości i znaczenie procesów porozumiewania się sprzyjających kształtowaniu relacji społecznych, edukacyjnych, w tym przedszkolnych i wczesnoszkolnych. Otrzymał ocenę co najmniej dobry z zadań wytwórczych i kolokwium.
	db	Student posiada uporządkowaną wiedzę o komunikacji interpersonalnej oraz rozumie istotę, złożoność prawidłowości i znaczenie procesów porozumiewania się sprzyjających kształtowaniu relacji społecznych, edukacyjnych, w tym przedszkolnych i wczesnoszkolnych. Otrzymał ocenę co najmniej dostateczny plus z zadań wytwórczych i kolokwium.
	dst+	Student posiada uporządkowaną wiedzę o komunikacji interpersonalnej oraz rozumie istotę, złożoność prawidłowości i znaczenie procesów porozumiewania się sprzyjających kształtowaniu relacji społecznych, edukacyjnych, w tym przedszkolnych i wczesnoszkolnych. Otrzymał ocenę co najmniej dostateczny z zadań wytwórczych i kolokwium.
	dst	Student posiada dostateczną wiedzę o komunikacji interpersonalnej oraz rozumie istotę, złożoność prawidłowości i znaczenie procesów porozumiewania się sprzyjających kształtowaniu relacji społecznych, edukacyjnych, w tym przedszkolnych i wczesnoszkolnych. Otrzymał ocenę co najmniej dostateczną z zadań wytwórczych i kolokwium.
	ndst	Student nie posiada dostatecznej wiedzy o komunikacji interpersonalnej oraz nie rozumie istoty, złożoności prawidłowości i znaczenia procesów porozumiewania się sprzyjających kształtowaniu relacji społecznych, edukacyjnych, w tym przedszkolnych i wczesnoszkolnych. Otrzymał ocenę niedostateczną z zadań wytwórczych i kolokwium.

U	bdb	Student potrafi wzorcowo: dokonywać refleksyjnej analizy i interpretacji zachowań komunikacyjnych zarówno własnych jak i innych, a przez to skuteczniej porozumiewać się w relacjach interpersonalnych. Student potrafi wzorcowo: wpływać na relacje interpersonalne i świadomie je kształtować, umiejętnie wypowiadać się na temat jakości komunikacji interpersonalnej. Otrzymał ocenę co najmniej dobry plus z zadań wytwórczych.
	db+	Student potrafi prawie bezbłędnie dokonywać refleksyjnej analizy i interpretacji zachowań komunikacyjnych zarówno własnych jak i innych, a przez to skuteczniej porozumiewać się w relacjach interpersonalnych. Student potrafi prawie bezbłędnie wpływać na relacje interpersonalne i świadomie je kształtować, umiejętnie wypowiadać się na temat jakości komunikacji interpersonalnej. Otrzymał ocenę co najmniej dobry z zadań wytwórczych i kolokwium.
	db	Student potrafi dokonywać refleksyjnej analizy i interpretacji zachowań komunikacyjnych zarówno własnych jak i innych, a przez to skuteczniej porozumiewać się w relacjach interpersonalnych. Student potrafi wpływać na relacje interpersonalne i świadomie je kształtować, umiejętnie wypowiadać się na temat jakości komunikacji interpersonalnej. Otrzymał ocenę co najmniej dostateczny plus z zadań wytwórczych i kolokwium.
	dst+	Student potrafi poprawnie dokonywać refleksyjnej analizy i interpretacji zachowań komunikacyjnych zarówno własnych jak i innych, a przez to skuteczniej porozumiewać się w relacjach interpersonalnych. Student potrafi poprawnie wpływać na relacje interpersonalne i świadomie je kształtować, umiejętnie wypowiadać się na temat jakości komunikacji interpersonalnej. Otrzymał ocenę co najmniej dostateczny z zadań wytwórczych i kolokwium.
	dst	Student potrafi w dostatecznym stopniu dokonywać refleksyjnej analizy i interpretacji zachowań komunikacyjnych zarówno własnych jak i innych, a przez to skuteczniej porozumiewać się w relacjach interpersonalnych. Student potrafi w dostatecznym stopniu wpływać na relacje interpersonalne i świadomie je kształtować, umiejętnie wypowiadać się na temat jakości komunikacji interpersonalnej. Otrzymał ocenę co najmniej dostateczną z zadań wytwórczych i kolokwium.
	ndst	Student nie potrafi nie potrafi w dostatecznym stopniu dokonywać refleksyjnej analizy i interpretacji zachowań komunikacyjnych zarówno własnych jak i innych, a przez to skuteczniej porozumiewać się w relacjach interpersonalnych. Student nie potrafi nie potrafi w dostatecznym stopniu wpływać na relacje interpersonalne i świadomie je kształtować, umiejętnie wypowiadać się na temat jakości komunikacji interpersonalnej. Otrzymał ocenę niedostateczną z zadań wytwórczych i kolokwium.
K	o.	Student rozwija umiejętności pracy zorientowanej na realizację celów związanych z praktycznym stosowaniem wiedzy o prawidłowościach komunikacyjnych niezbędnych w pracy pedagoga – nauczyciela dzieci / uczniów klas początkowych. Student ma świadomość poziomu swojej wiedzy z zakresu umiejętności komunikacyjnych i związku jakości komunikacji z jakością życia; dąży do osiągnięcia lepszej jakości życia na drodze rozwoju indywidualnych możliwości oraz ulepszaniu kontaktów międzyludzkich.
	no.	Student nie rozwija umiejętności pracy zorientowanej na realizację celów związanych z praktycznym stosowaniem wiedzy o prawidłowościach komunikacyjnych niezbędnych w pracy pedagoga – nauczyciela dzieci / uczniów klas początkowych. Student nie ma świadomości poziomu swojej wiedzy z zakresu umiejętności komunikacyjnych i związku jakości komunikacji z jakością życia; nie dąży do osiągnięcia lepszej jakości życia na drodze rozwoju indywidualnych możliwości oraz ulepszaniu kontaktów międzyludzkich.
28. Uwagi:		